

Синявський Віталій Вячеславович,
*головний спеціаліст відділу трансфертного ціноутворення
Департаменту міжнародного оподаткування
Міністерства фінансів України*
Кучерява Мар'я Василівна,
*к.е.н., завідувач Центру впровадження
результатів фінансово-економічних досліджень,
ДННУ «Академія фінансового управління»*

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО СКЛАДАННЯ ДОКУМЕНТАЦІЇ З ТРАНСФЕРТНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ

Підвищення ефективності податкового регулювання та сприяння просуванню транспарентності ведення бізнесу в Україні через запровадження трирівневої структури документації з трансфертного ціноутворення обумовлює необхідність розроблення нових та удосконалення існуючих організаційно-методичних підходів до складання документації з трансфертного ціноутворення, при формуванні яких вирішальними є особливості національного законодавства у сфері оподаткування, бухгалтерського обліку та звітності.

Створенню методологічних та навчально-методичних матеріалів, спрямованих на надання роз'яснень підприємствам в частині складання документації з трансфертного ціноутворення, присвячено діяльність багатьох міжнародних організацій. Прикладом може слугувати документ «Практичне керівництво з трансфертного ціноутворення для країн, що розвиваються», виданий ООН ще у 2013 році [1]. Даний документ є відповіддю на запит, який часто висловлюють країни, що розвиваються, для отримання більш чітких рекомендацій щодо політичних та адміністративних аспектів застосування аналізу трансфертного ціноутворення стосовно деяких транзакцій міжнародних груп компаній. Такі рекомендації покликані допомагати не тільки представникам органів державної влади у вирішенні складних питань трансфертного ціноутворення, але й платникам податків у їх взаємодії з податковими адміністраціями.

Робота над запровадженням складових елементів трирівневої структури документації з трансфертного ціноутворення у систему звітування міжнародних груп компаній проводиться вже досить тривалий час та набуває різних форм. Зокрема, імплементація вимог щодо наявності окремих складових елементів трирівневої структури документації з трансфертного ціноутворення в ЄС була розпочата із проекту документу «Пропозиції щодо внесення доповнень до

Директиви 2013/34/ЄС в частині розкриття інформації з податку на прибуток окремими підприємствами та представництвами», представленого Парламентом ЄС у 2016 році [2].

Прикладом розроблення рекомендацій методичного характеру для розкриття платниками податків інформації у документації з трансфертного ціноутворення можуть слугувати Ірландія (Настанови з податків та зборів щодо трансфертного ціноутворення) [3] та Японія (Керівна директива з управління трансфертним ціноутворенням)[4].

Попри наявну чисельну кількість методичних документів національного та міжнародного рівнів на сьогоднішній день і досі існує потреба у проведенні роз'яснювальної роботи та наданні практичних рекомендацій платникам податків та податковим адміністраціям. Зокрема, на базі Платформи співпраці з питань оподаткування (The Platform for Collaboration on Tax), яка є спільною ініціативою Міжнародного валютного фонду (МВФ), Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), Організації об'єднаних націй (ООН) та Групи Світового банку, було розроблено документ «Практичний інструмент надання допомоги країнам, що розвиваються, з метою належного виконання ними вимог до ведення документації з трансфертного ціноутворення» [5].

Організаційно-методичне забезпечення складання та подання документації з трансфертного ціноутворення в Україні ґрунтується на імплементації положень міжнародних документів у сфері протидії агресивному податковому плануванню, урахуванні кращих практик держав-членів ЄС та норм національного законодавства, зокрема: Плану протидії розмиванню бази оподаткування та виведенню прибутку з-під оподаткування Організації економічного співробітництва та розвитку (Action Plan on Base Erosion and Profit Shifting, BEPS OECD); Кроку 13 Плану дій BEPS ОЕСР «Документація щодо трансфертного ціноутворення та звітність у розрізі країн»; Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI; міжнародних стандартів фінансової звітності; національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та інших нормативних актів з питань оподаткування.

Серед головних особливостей складання документації з трансфертного ціноутворення слід відмітити те, що національними нормативними актами визначено, що звітність з трансфертного ціноутворення (документація з трансфертного ціноутворення та глобальна документація з трансфертного ціноутворення) складається у довільній формі. Як наслідок, показники, що розкриваються, суттєво різняться в залежності від галузевої специфіки діяльності компаній. Саме тому, спираючись на проаналізовані рекомендації чинних міжнародних документів та експертні наукові висновки [6-8], вважаємо за доцільне врахувати галузеву специфіку контрольованих операцій при розробленні організаційно-методичного забезпечення складання документації з трансфертного ціноутворення.

Необхідність забезпечення порівнянності даних щодо трансфертного ціноутворення обумовлює удосконалення нормативно-правового поля у цій сфері в частині надання якісної і актуальної інформації. Задля цього також доцільним є розроблення методичних рекомендацій, надання узагальнюючих податкових консультацій.

Враховуючи той факт, що складання документації з трансфертного ціноутворення здійснюється у довільній формі, з метою забезпечення прозорості та порівнянності даних вважаємо за доцільне розглянути можливість імплементації до вітчизняної практики підходів ОЕСР та ООН, які пропонують розроблення практичних керівництв у досліджуваній сфері: Практичний інструмент надання допомоги країнам, що розвиваються, з метою належного виконання ними вимог до ведення документації з трансфертного ціноутворення [5]; Практичний посібник ООН з трансфертного ціноутворення для країн, що розвиваються [1, 9].

Спираючись на вищенаведене, можна зробити висновок про доцільність розроблення проекту Практичного коментаря щодо складання документації з трансфертного ціноутворення. Зазначений проект повинен містити рекомендації щодо принципів, змісту та порядку складання документації з трансфертного ціноутворення, базуючись на положеннях існуючих міжнародних документів.

Список використаних джерел:

1. UN (2013). *Practical Manual on Transfer Pricing for Developing Countries*. Official website. URL: https://www.un.org/development/desa/financing/sites/www.un.org.development.desa.financing/files/2020-03/UN_Manual_TransferPricing.pdf
2. *Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council amending Directive 2013/34/EU as regards disclosure of income tax information by certain undertakings and branches*. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52016PC0198>
3. *Tax and Duty Manual on transfer pricing*. URL: <https://www.revenue.ie/en/tax-professionals/tdm/income-tax-capital-gains-tax-corporation-tax/part-35a/35a-01-01.pdf>
4. *Commissioner's Directive on the Operation of Transfer Pricing*. URL: <https://www.nta.go.jp/english/07.pdf>
5. *Platform for collaboration on tax. Practical toolkit to support the successful implementation by developing countries of effective transfer pricing documentation requirements*. URL: <https://www.tax-platform.org/sites/pct/files/publications/Practical%20Toolkit%20to%20Support%20the%20Successful%20Implementation%20by%20Developing%20Countries%20of%20Effective%20Transfer%20Pricing%20Documentation%20Requirements%20-%20vF.pdf>
6. Чухраєва Н.М. Міжнародний досвід та типові помилки забезпечення конфіденційності, захисту та використання інформації звітності СбС / Н.М. Чухраєва // Наукові праці НДФІ. - 2021. - № 2. - С. 146-159.
7. Kryshchtopa I.. *Country-by-country reporting: international experience of implementation* / I. Kryshchtopa, L. Nikolenko // Фінанси України. - 2021. - № 6. - С. 29-39.

8. Олійник Я. В. Оцінка готовності України до міжнародного автоматичного обміну інформацією в податкових цілях / Я. В. Олійник, М. В. Кучерява // *Фінанси України*. - 2021. - № 2. - С. 85-97.

9. UN (2021). *Practical Manual on Transfer Pricing for Developing Countries*. Official website. URL: https://www.un.org/development/desa/financing/sites/www.un.org.development.desa.financing/files/2021-04/TP_2021_final_web%20%281%29.pdf

УДК 338.5:336.2

Федорченко Ольга Євгеніївна,
*к.е.н., доцент кафедри податкового
менеджменту та фінансово моніторингу
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»
м. Київ, Україна*

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО СКЛАДАННЯ ГЛОБАЛЬНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ З ТРАНСФЕРТНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ

На виконання вимог запровадження світових стандартів контролю за трансфертним ціноутворенням, а також імплементації положень Кроку 13 Плану дій BEPS [1] було прийнято Закону України від 16.01.2020 № 466-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» [2]. Прийняттям даного Закону Мінфін завершив роботу над запровадженням трирівневої структури звітності з трансфертного ціноутворення, яка включає в себе:

- 1) Документацію з трансфертного ціноутворення (Local file),
- 2) Глобальну документацію з трансфертного ціноутворення (Master file),
- 3) Звіт у розрізі країн МГК (Country-by-Country Report).

Опис вимог до складання Глобальної документації з трансфертного ціноутворення (Master File) на міжнародному рівні викладено у документі ОЕСР «Transfer Pricing Documentation and Country-by-Country Reporting ACTION 13: 2015 Final Report» в частині розкриття інформації в Master File (с. 25, додаток I до Глави V) [3]. Даний документ не містить чіткого визначення терміну «Глобальна документація з трансфертного ціноутворення (Master File)», проте у ньому наводяться рекомендації щодо вмісту інформації, що підлягає розкриттю у майстер-файлі.

Згідно з вимогами даного документу, Master File повинен містити огляд бізнесу МГК, включаючи характер її глобальних ділових операцій, загальну